

Oktatási Hivatal

kódszám:

A 2010/2011. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

SZÖVEGÉRTÉSI FELADATLAP

Munkaidő: 60 perc

Elérhető pontszám: 30 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapra rá kell írni a borító tetején található kódszámot! Más jelzés, például a versenyző vagy az iskola neve, bélyegzője nem szerepelhet a munkalapokon.

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül más segédeszköz nem használható! Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján.

**A VERSENYZŐ
ADATAI**

Kódszám:

A versenyző neve: ..... oszt.: .....

Középiskolai tanulmányait a 13. évfolyamon fejezi be: igen nem

Az iskola neve: .....

Az iskola címe: ..... irsz. .... város

..... utca ..... hsz.

Megye: .....

A felkészítő tanár(ok) neve: .....

.....

Összes pontszám: .....

Pozorne si prečítajte text.

Zamyslite sa nad jeho významom a odpovedajte na otázky za textom.

Habitus moderného básnika

Na prelome dvadsiatych a tridsiatych rokov XX. storočia sa formuje predstava o podobe slovenského básnika, nový, ak chceme "moderný", no v každom prípade oveľa "civilnejší" model jeho spoločenského a osobného habitu. Ak by sme sa mali oprieť o novodobé dejiny slovenského básnictva, museli by sme konštatovať, že je to podoba básnika, aká sa v nich predtým nesformovala, ani nemohla sformovať. Predovšetkým sa zviditeľnil občiansky charakter spoločenského štatútu slovenského básnika: ten je teraz vo svojom každodennom živote novinárom, redaktorom, právnikom, lekárom, učiteľom, stredoškolským profesorom, kňazom, úradníkom a podobne, a v tejto zaradenosti sa stáva "normálnym" príslušníkom svojej profesnej sociálnej skupiny. Nechce sa ani vonkajším vzhľadom dajako vyčleňovať z nej, preto zo svojej garderóby odstránil doplnky k odevu (akým bola napríklad povestná Hviezdoslavova bodkovaná mašľa), ktoré by mali už na prvý pohľad upozorňovať, že je zároveň básnikom. Netrpel ani nejakým priveľkým sklonom k bohémstvu a svoju spolupatričnosť s ostatnými básnickými druhmi či kolegami chápal do značnej miery tiež ako spoločenstvo rovnakého "profesného" zamerania. Skrátka, dá sa konštatovať, že aj moderný slovenský básnik svojim novým spoločenským habitom vyzeral – po Vítězslavovi Nezvalovi povedané – ako človek, ktorý zoskočil z kazateľne, odhodil tógu tribúna, v civilnom odevu sa vmiesil do zástupu ostatných ľudí na ulici a ako šuster vracia sa ku kopytu, pričom tým kopytom je mu ľudská reč. Podľa tejto predstavy, ktorá už nebola ich programom, ale do značnej miery pomenovaním reálneho stavu, básnik "modernej doby" už nie je ani bardom či kazateľom, ani prorokom či kárateľom, ani prométeovským trpiteľom "za svoje viny i viny svojich", ani "otrokom", čo sadí stromy, aby z nich mohli vyrásť šibenicie pre "otrokárov", utláčajúcich jeho a jeho národ. Chce byť – a stáva sa ním – predovšetkým občanom, ktorý sa od svojich spoluobčanov odlišuje "iba" tým, že má talent, schopnosť a vôľu zvláštnym spôsobom používať ľudskú reč, základný nástroj interpersonálnej i sociálnej komunikácie.

A naozaj, jazykový výraz medzivojnovnej poézie – globálne povedané – sa stáva viditeľne "civilnejším", naďalej sa zbavuje lexikálnych a syntaktických prvkov "parnasistickej" (hviezdoslavovskej) štylizovanosti, čím síce nadväzuje na tvárne postupy Kraskovej lyriky, no odvažuje sa ísť ešte ďalej, pretože sa nevyhýba ani možnosti približovať básnický jazyk ku sfére bežného hovorového štýlu a čerpať z neho i také lexikálne prvky, ktoré by sa z hľadiska generačne staršej vkusovej normy mohli pokladať za "neestetické" vulgarizmy. V žánrovej skladbe medzivojnovnej poézie ("po Kraskovi") naďalej dominuje útvar lyrickej básne, zväčša nevelkého rozsahu, ktorá nachádza cestu k čitateľovi spravidla najprv cez svoje časopisecké zverejnenie a potom prípadne ešte raz v autorovej "zbierke básní". Tento zdanlivo iba vonkajškový fakt, vyplývajúci nepochybne z podstatne zmenenej, z hľadiska početnosti i kultúrnej úrovne oveľa priaznivejšej štruktúry čitateľského zázemia i vydavateľských pomerov, možno však chápať a do istej miery zvýrazňovať aj v súvislosti s interným vývinom medzivojnovnej slovenskej poézie. Značí totiž, že slovenský básnik získal

teraz kultúrno-spoločenský priestor nielen na bezprostrednú komunikáciu so svojim čitateľom, ale aj s realitou slovenského života pospolitého, teda národného, sociálneho a kultúrneho. Lebo akokoľvek sa v poprevratovej situácii zvýšila miera "subjektivismu a individualizmu" vo vedomí slovenského básnika, jeho určité nadosobné väzby tu zostávali naďalej aktívne prítomné, i keď sa básnicky artikulovali vcelku netradičným a individuálne rozmanitým spôsobom.

Mnohostranná dynamika slobodného rozvoja slovenského života po prevrate umožňovala básnikovi sústreďovať sa na vyslovovanie intimít vlastného subjektívneho bytia.

(Stanislav Šmatlák: Dejiny slovenskej literatúry II. Bratislava, 1997, s. 317-318.)

ÚLOHY

1) Zostavte v piatich bodoch (vetách) tematickú osnovu ukážky.

.....
.....
.....
.....
.....

5 bodov	
---------	--

2) Zamyslite sa nad možnými význammi nasledujúcej vety a interpretujte ju širšie, hlavne z aspektu jej podčiarknutých častí.

Moderný slovenský básnik vyzeral ako človek, ktorý zoskočil z kazateľne, odhodil tógu tribúna a ako šuster vracia sa ku kopytu.

(Moderný slovenský básnik je ako) človek, ktorý zoskočil z kazateľne:

.....
.....
.....

3 body	
--------	--

(Moderný slovenský básnik) odhodil tógu tribúna:

.....
.....

2 body	
--------	--

(Moderný slovenský básnik) vracia sa ku kopytu:

.....
.....

2 body	
--------	--

3) Čo charakterizuje básnika proroka? (uved'te aj tri príklady na tohto typu básnika)

.....
.....
.....

3 body	
--------	--

4) Vysvetlite význam slovného spojenia (básnik) prométeovský trpiteľ

(Napište aj to, s menom ktorého slovenského autora sa najčastejšie spája táto básnická pozícia).

.....
.....
.....

3 body	
--------	--

5) Nájinite v texte tri výrazy, ktoré patria do významového kruhu slova habitus

.....

3 body	
--------	--

6) Už uvedený prameň citovaného textu naznačuje, že ide o **náučný štýl**. Objavujú sa však v ňom aj znaky **esejistického štýlu**. Uveďte po tri znaky **náučného** a po tri znaky **esejistického štýlu**, ktoré sa nachádzajú v úryvku. K jednotlivým znakom pripojte po jednom príklade.

znaky náučného štýlu	príklad

znaky esejistického štýlu	príklad

6 bodov	
---------	--

7) Uveďte k **podčiarknutému** slovu dve synonymá.

Zo svojej garderóby odstránil doplnky k odevu.

.....

1 bod	
-------	--

8) Zmeňte nasledujúcu vetu tak, aby mala opačný význam

Zo svojej garderóby odstránil doplnky k odevu.

.....

2 body	
--------	--

Oktatási Hivatal

kódszám:

A 2010/2011. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

SZÖVEGALKOTÁSI FELADATLAP

Munkaidő: 180 perc
Elérhető pontszám: 70 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapra rá kell írni a borító tetején található kódszámot! Más jelzés, például a versenyző vagy az iskola neve, bélyegzője nem szerepelhet a munkalapokon.

A szövegalkotási feladatok megoldásához íróeszközön kívül szöveggyűjtemény és egynyelvű szótár használható!

A szövegalkotási feladatlapot a versenybizottság értékeli központi javítási útmutató alapján..

**A VERSENYZŐ
ADATAI**

Kódszám:

A versenyző neve: ..... oszt.: .....

Az iskola neve: .....

városa: .....

2. Napíš prihlášku vo forme dopisu agentúre na Slovensku, ktorá ponúka letné brigády (pracovné možnosti) pre stredoškolských študentov

Prihláška má obsahovať nasledovné body:

- uved' svoje meno a osobné údaje (*Dbaj na to, aby si neuviedol/neuviedla svoje vlastné meno a osobné údaje kvôli zachovaniu anonymity pri oprave tvojej práce!*);
- odkiaľ si získal/a informácie o činnosti agentúry, kde si našiel/la ich ponuku práce/inzercie (v tlači, na webovej stránke atď.);
- tvoje jazykové a odborné schopnosti (znalosť rôznych jazykov, práca s počítačom, vodičský preukaz atď.);
- tvoje predchádzajúce pracovné skúsenosti (ako napr. víkendová brigáda, práca v reštaurácii, práca v gazdovstve atď.);
- tvoje predstavy o charakteru práce (fyzická práca, práca v kancelárii, práca na recepcii atď.);
- tvoje časové limity pri vykonávaní práce (týždenná, mesačná, iba letné mesiace atď.);
- tvoje prípadné otázky čo sa týka odmeny/platby práce (koľko bude plat, kedy ho dostanete, zdanenie atď.);
- získaj informácie o poskytnutí ubytovania a stravy pri vykonávaní práce;
- získaj informácie o zdravotnom poistení počas tvojho pobytu na Slovensku;
- kontakt na seba.

Žáner: list agentúre

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

